

Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto

Tietosuojavastaavan toimintakertomus 2019

Sisällysluettelo

1	Johdanto	3
2	Pohjanmaan liiton tietosuojavastaava ja tietosuojaryhmä	4
3	Tietosuojan toteutumista osoittavat asiakirjat	5
3.1	Tietosuojaselosteet	5
3.2	Tietojärjestelmäseloste	5
3.3	Seloste rekisterinpitäjän käsittelytoimista	6
3.4	Sopimukset	6
3.5	Suostumus ja kirjaukset asiakirjoihin	6
3.6	Yksilön oikeuksien turvaaminen	7
4	Tietosuojaosaaminen	8
5	Länsi-Suomen Eurooppa-toimisto	9
6	Tietosuojatyön tulevia näkymiä	10

1 Johdanto

EU:n yleinen tietosuoja-asetus 2016/679 astui voimaan 24.5.2016 ja se tuli sovellettavaksi viimeistään 25.5.2018. Asetuksen mukaan kaikkien viranomaisten ja julkishallinnon elinten riippumatta siitä, mitä tietoja ne käsittelevät, sekä sellaisten muiden organisaatioiden, joiden ydintehtäviin sisältyy henkilötietojen järjestelmällistä ja laajamittaista seuranta tai erityisiin henkilötietoryhmiin kohdistuvaa laajamittaista käsittelyä on nimitettävä tietosuojavastaava.

Tietosuoja-asetus edellyttää, että organisaatiot osoittavat noudattavansa asetusta. Tällöin puhutaan ns. rekisterinpitäjän osoittamisvelvollisuudesta, jota tämä tietosuojavastaavan toimintakertomuskin osaltaan täyttää.

Koska viime vuonna oletettiin vielä pitkään maakunta- ja sote-uudistuksen toteutuvan, tietosuojakysymysten osalta ei Pohjanmaan liitossa ryhdytty erityisiin kehittämistoimiin. Vuoden 2019 tärkein tavoite oli jatkaa sellaisten menettelytapojen mallintamista ja käyttöönottoa, joilla voidaan osoittaa Pohjanmaan liiton asiakirjojen sekä toimintamallien ja -tapojen toteuttavan EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen vaatimuksia.

Tämä on järjestyksessä toinen Pohjanmaan liitossa laadittu tietosuojavastaavan toimintakertomus.

2 Pohjanmaan liiton tietosuojavastaava ja tietosuojaryhmä

Pohjanmaan liiton tietosuojavastaavaksi on viranhaltijapäätöksellä 142/2018 nimetty kulttuuripäällikkö Tarja Hautamäki, joka aloitti tehtävässä 27.3.2018 oman toimensa ohella. Tietosuojavastaavan tehtävänä on ohjata Pohjanmaan liiton tietosuojatyötä. Tukena on tietosuojaryhmä, jonka puheenjohtajana toimii tietosuojavastaava. Tehtäviä on osoitettu ryhmän jäsenten lisäksi myös muulle henkilökunnalle. Pohjanmaan liiton tietosuojavastaava on ohjannut myös Länsi-Suomen Eurooppa-toimiston tietosuojatyötä, josta operatiivisessa vastuussa on toimiston johtaja.

Tietosuojaryhmä on vuoden aikana kokoontunut kerran. Ryhmän kokoonpanoon ovat kuuluneet Margot From, Marianne Höglund, Marie Sjölin, Riitta Isoniemi, Johanna Leppänen, Irina Nori ja Gustav Nygård. Länsi-Suomen Eurooppa-toimiston henkilöstön kanssa on keskusteltu toimiston tietosuoja-asioista puhelimitse ja sähköpostitse.

Viestinnässä huomioitavissa käytännöissä tietosuojaryhmän toimintaa on tukenut Pohjanmaan liiton tiedotusryhmä.

3 Tietosuojan toteutumista osoittavat asiakirjat

Rekisterinpitäjällä on velvollisuus informoida rekisteröityjä henkilötietojen käsittelystä ja rekisteröidyillä on oikeus saada tietoonsa hänestä rekistereihin tallennetut tiedot. Pohjanmaan liitossa on vuoden 2019 aikana päivitetty henkilötietojen käsittelyä kuvaavia asiakirjoja, jotka ovat tietosuojaselosteita, tietojärjestelmäselosteita, selosteita rekisterinpitäjän käsittelytoimista, asiakirjamalleja ja strategioita. Tietosuojaselosteiden ja asiakirjamallien sisällöt ovat julkisia. Tietojärjestelmäselosteen ja selosteen rekisterinpitäjän käsittelytoimista sisältämiin täsmällisiin tietoihin Pohjanmaan liiton tietoturvaratkaisuista ja -toimenpiteistä on rajattu pääsy tietoturvasyistä vain näitä tietoja työssään tarvitseville. Selosteiden tietotyypit ovat sen sijaan julkisia.

3.1 TIETOSUOJASELOSTEET

Pohjanmaan liitto ylläpitää seuraavia toimintansa kannalta olennaisia henkilörekistereitä:

- ICT-leasinglaite- ja lisenssihallintarekisteri
- Kulttuurilautakunnan avustusrekisteri
- Kumppani- ja kontaktirekisteri
- Matkustusrekisteri
- Pohjanmaan hanketoimijarekisteri
- Pohjanmaan tapahtumakalenteri
- Tweb-asianhallintajärjestelmä

Kullekin henkilörekisterille on nimetty vastuuhenkilö, joka vastaa rekisteristä. Rekistereistä laaditut tietosuojaselosteet on koottu asiakirjaan Henkilötietojen käsittely Pohjanmaan liitossa, joka on julkisesti nähtävillä Pohjanmaan liiton verkkosivuilla (<https://www.obotnia.fi/tietoa-liitosta/tietosuoja/>). Henkilöstöä on ohjeistettu viittaamaan verkkosivun tietosuojaselosteeseen pyytäessään asiakkaiden henkilötietoja ja suostumusta niiden keräämiseen.

Länsi-Suomen Eurooppa-toimistossa on laadittu kaksi tietosuojaselostetta: tiedotuspalvelut ja vierailuryhmät.

3.2 TIETOJÄRJESTELMÄSELOSTE

Kaikista Pohjanmaan liitossa käytössä olevista tietojärjestelmistä on laadittu erillinen tietojärjestelmäseloste. Osa tietojärjestelmistä liittyy keskeisesti edellä mainittujen henkilörekistereiden ylläpitämiseen. Tietojärjestelmäseloste on päivitetty ja siihen on kirjattu seuraavat tiedot:

- järjestelmän nimi ja tyyppi
- vastuuyksikkö ja sisällöstä vastaava henkilö
- pääkäyttäjä

- käyttötarkoitus
- tietolähteet
- tietojen tallennuksen alkamisajankohta
- tietojen julkisuus
- järjestelmän julkinen osoite
- tietovaraston sijainti
- salassa pidettävien tietojen tyyppi

3.3 SELOSTE REKISTERINPITÄJÄN KÄSITTELYTOIMISTA

Organisaation aina laadittava seloste henkilötietojen käsittelytoimista, jos henkilötietojen käsittely ei ole satunnaista. Seloste on organisaation sisäinen asiakirja, joka toimii apuvälineenä henkilötietojen käsittelyn hahmottamiseen. Valvontaviranomainen voi tarvittaessa arvioida tietojenkäsittelytoimien lainmukaisuutta selosteen pohjalta ja seloste on pyydettyäessä toimitettava valvontaviranomaiselle.

Pohjanmaan liiton seloste rekisterinpitäjän käsittelytoimista on laadittu tietosuojavaltuutetun toimiston mallin pohjalta. Se sisältää tiedot seuraavien tehtävien käsittelystä:

- palkanmaksu
- palkkioiden maksu
- rekrytointi sekä työ- ja virkasuhde
- henkilöstön poissaolot
- matka- ja majoituskorvaukset
- ostoreskontra
- työ- ja virkasuhteen päättäminen
- henkilöstön tietosuojasaaminen

3.4 SOPIMUKSET

Jos rekisterinpitäjän tietojenkäsittelyä suorittaa jonkin toinen organisaatio (henkilötietojen käsittelijä), rekisterinpitäjän on laadittava henkilötietojen käsittelijän kanssa kirjallinen sopimus, joka koskee henkilötietojen käsittelyä. Pohjanmaan liitto on vuoden aikana päivittänyt tällaiset sopimukset ja varmistanut sopimuksiin liitetyillä liitteillä henkilörekistereidensä käsittelijöiden vastuun rekistereiden tietosuojasta.

3.5 SUOSTUMUS JA KIRJAUKSET ASIAKIRJOIHIN

Pohjanmaan liiton luottamushenkilöelimien ja säännöllisesti kokoontuvien ryhmien jäseniltä kysytään valtuustokauden tai ryhmän ensimmäisessä kokouksessa suostumus työskentelyn kannalta välttämättömien ja tietosuojaselosteessa kuvattujen tietojen keräämiseen. Tätä tarkoitusta varten on laadittu vakiomuotoinen esityslistatekstimalli, joka on saatavilla asianhallintajärjestelmän tietosuoja-ohjeet-kansiossa.

Tietosuojaan ja henkilötietojen käsittelyyn liittyvät asiakirjat kootaan Pohjanmaan liiton asianhallintajärjestelmässä yhteen paikkaan, mistä ne ovat helposti löydettävissä. Myös Länsi-Suomen

Eurooppa-toimiston tietosuojaselosteet on tallennettu Pohjanmaan liiton asianhallintajärjestelmään mutta varsinaiset henkilörekisterit ovat Brysselin toimistossa.

Mahdollisten tietosuojapoikkeamien ja tietovuotojen edellyttämät viestintätoimenpiteet ja -ohjeet on kirjattu Pohjanmaan liiton viestintästrategiaan. Muissa strategisissa asiakirjoissa tietosuoja-asioita ei ole otettu esille.

Tietosuojaryhmän kokousmuistiot tallennetaan Pohjanmaan liiton asianhallintajärjestelmään.

3.6 YKSILÖN OIKEUKSIEN TURVAAMINEN

Tietosuoja-asetuksen 15 ja 16 artiklojen nojalla rekisteröidyllä on oikeus tarkastaa, mitä häntä koskevia henkilötietoja Pohjanmaan liitto käsittelee. Rekisteröity voi myös vaatia epätarkkojen ja virheellisten tietojen oikaisua sekä artiklan 17 nojalla tietojen poistamista rekistereistä. Näihin tarkoituksiin on laadittu määrämuotoiset lomakkeet ja ohjeistus, jotka ovat saatavilla Pohjanmaan liiton verkkosivulla.

Edellä mainittuihin artikloihin pohjautuvia pyyntöjä ei ole vuoden aikana saapunut Pohjanmaan liittoon.

4 Tietosuojasaaminen

Vastuu tietosuojan toteutumisesta on Pohjanmaan liiton johdolla mutta koko henkilöstön edellytetään omaksuvan jokapäiväiseen työhönsä tietosuojasaamisen perusteet. Pohjanmaan liiton palvelukseen tulleiden uusien henkilöiden on edellytetty suorittavan [Arjen tietosuoja -videokoulutuksen](#) ja siihen liittyvän nettitestin. Vuonna 2019 testin suoritti kolme henkilöä, mistä on tallennettu tieto asianhallintajärjestelmään.

Henkilöstölle on tiedotettu tietosuojaan liittyvistä asioista henkilöstökokouksissa ja sisäisellä henkilöstön sähköpostijakelulistalla seuraavista teemoista:

15.1. Tietosuoja-asetuksen pikaopas

15.5. Henkilötiedot – paikkatiedot -tietosuoja?

28.5. [Tietosuoja KAM-sektorilla](#). Suositellut toimintatavat henkilötietoja sisältävien aineistojen käsittelyyn kirjastoissa, arkistoissa ja museoissa

Henkilöstölle on vuoden aikana laadittu seuraavat neljä tietosuojakäytäntöihin liittyviä ohjetta, jotka löytyvät asianhallintajärjestelmän tietosuoja-kansiosta:

- Henkilötiedot ja paikkatiedot. Miten tietosuojalainsäädäntö vaikuttaa paikkatietojen julkaisemiseen.
- Julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden kehittämissuunnitelman (JUDO) mallien pohjalta
 - Henkilötietojen käsittelyn yleisohje
 - Tietosuojan 13 käskyä esimiehelle
 - Tietosuojan 5 käskyä työntekijälle

Kolme viimeksi mainittua ohjetta on käsitelty Pohjanmaan liiton johtoryhmässä 6.8. ja henkilöstökokouksessa 9.9.

Jos joku haluaa käyttää tietosuoja-asetuksen 15 ja 16 artiklojen nojalla rekisteröidyn oikeuttaan tarkastaa, mitä häntä koskevia henkilötietoja Pohjanmaan liitto käsittelee, henkilöstö on ohjeistettu opastamaan henkilöä toimimaan liiton verkkosivulla saatavilla olevan ohjeistuksen mukaisesti ja tarvittaessa kääntymään tietosuojavastaavan puoleen.

Tietosuojavastaava on osallistunut seuraaviin tietosuojakoulutuksiin:

- Tietosuojavastaavien ajankohtaispäivät 15.-16.5. (etäyhteydellä)
- Tietosuoja kirjastoissa, arkistoissa ja museoissa 29.5. (etäyhteydellä)
- Julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden kehittämissuunnitelma (JUDO) 13.11. (etäyhteydellä)
- SecuBot-hankkeen tietoturvaseminaari 19.11.

Koska Pohjanmaan liittoa viime kädessä johtavat luottamushenkilöt, myös heidän tietosuojasaamisensa vahvistaminen on tärkeää. Pohjanmaan liiton tietosuojaselosteet ja selostus EU:n yleisestä tietosuoja-asetuksesta on annettu luottamushenkilöelimille erillisinä kokousasioina tiedoksi.

5 Länsi-Suomen Eurooppa-toimisto

Länsi-Suomen Eurooppa-toimiston vierailijaryhmiltä on kerätty henkilötietoja, jotta tiedot vierailijoista on voitu syöttää toimiston kulunvalvontajärjestelmään ja EU-instituutioissa vierailua varten. Vierailusta päävastuussa ollut toimiston työntekijä on vastannut siitä, että kerätyt henkilötiedot on poistettu toimiston järjestelmästä vierailun päätyttyä. Toimisto ei ole vastaanottanut henkilötietojen käsittelyä koskevia tiedusteluja rekisteröidyiltä henkilöiltä.

Länsi-Suomen Eurooppa-toimisto ylläpitää sähköistä tiedotuspalvelua, jonka hallinnoinnista vastaa harjoittelija. Tilaajiksi rekisteröityviltä henkilöiltä kysytään suostumus siihen, että heidän tietonsa tallennetaan tätä tarkoitusta varten. Vuoden 2019 aikana muutamalta henkilöltä oli tiedusteltava suostumusta erikseen, koska he eivät olleet huomanneet klikata rekisteröitymislomakkeessa suostumusta koskevaa kohtaa. Loppuvuodesta lomaketta muokattiin siten, että ko. kohtaan vastaaminen on pakollista.

Koska harjoittelija vaihtuu säännöllisin väliajoin, on tärkeää, että uuden harjoittelijan perehdyttämiseen sisältyy aina riittävästi opastusta tietosuojavaatimuksista.

6 Tietosuojatyön tulevia näkymiä

Tietosuojalainsäädäntö on julkisen hallinnon tiedonhallintaa koskevan sääntelykehikon keskiössä ja sillä on keskeisiä yhtymäkohtia moniin muihin hyvää hallintoa säänteleviin lakeihin (ks. kuva alla, lähde: valtiovarainministeriö).

Vuoden 2020 alusta voimaan tulevalla kansallisella tiedonhallintalalla (906/2019) keskitetään suurin osa useassa eri laissa säädetyistä julkisen hallinnon tiedonhallintaa koskevista säännöksistä yhteen lakiin. Uudella yleislailla määritetään tiedon koko elinkaaren hallinta julkisessa hallinnossa sekä varmistetaan tietoaineistojen yhdenmukainen hallinta ja tietoturallinen käsittely julkisuusperiaatetta toteuttaen.

Tiedonhallintalain tarkoituksena on myös edistää eri viranomaisten tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteentoimivuutta. Tällaisten rajapintojen avaamisessa, kuvaamisessa ja määrittämisessä tulee erityisesti kiinnittää huomiota siihen, miten tietosuojavaatimukset toteutuvat mahdollisissa tietoaineistojen siirroissa viranomaiselta toiselle.

Tiedonhallintalaki on pantava toimeen sekä sitä sivuavat tietosuoja- ja tietoturvakysymykset on pääosin ratkaistava vuoden 2020 aikana.

Tietosuojan toteutuminen riippuu käytännössä sitä koskevaa sääntelyä soveltavien henkilöiden osaamisesta sekä tietoturvan toteutumisesta. Henkilöstöä kannustetaan osallistumaan tietosuoja- ja tietoturvakoulutuksiin sekä kiinnittämään huomiota tietosuojakysymyksiin päivittäisessä työssään. Ohjeistusta annetaan Pohjanmaan liiton sisäisissä viestintäkanavissa.

Vuosittaisen tietotilinpäättöksen käyttöönotto tulisi valmistella ja toteuttaa. Tietotilinpäättöksen tarkoituksena on rekisterinpitäjän osoitusvelvollisuuden toteennäyttäminen, luottamuksen osoittaminen sidosryhmiin nähden sekä toimia johdon ja sisäisen valvonnan työvälineenä. Asiakirjassa kuvataan tietoturvallisuuden ja -suojan toteuttaminen, tiedonhallinta, tietovarannot ja tietovirrat, tietojen käsittelyyn vaikuttava lainsäädäntö ja muu ohjeistus, rekisteröidyn oikeudet, seuranta ja mittaaminen sekä arviointi ja kehittäminen. Tietotilinpäättös siis on usein muutakin kuin vain henkilötietojen suojaamisen väline.

Pohjanmaan liiton toiminnasta ei ole toistaiseksi laadittu erillistä tietotilinpäättöstä vaan keskeisimmät tietosuojaan keskittyvät asiat on kirjattu sisällöllisesti kevyempään tietosuoja-vastaavan toimintakertomukseen, joka on nähtävillä liiton verkkosivulla.

**Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto**

Sandögatan 6 B - Hietasaarenkatu 6 B
PB - PL 174, 65101 Vasa - Vaasa
Tfn - Puh. 06 320 6500

www.obotnia.fi
info@obotnia.fi